

Előfizetési díj:

Negyedévre ... 2 kor.
Félévre ... 4 kor.
Egész évre ... 8 kor.

Egyes szám 40 fill.

Megjelen havonként kétszer.

HERKULES

SZERKESZTIK:

PORZSOLT JENŐ.

PORZSOLT KÁLMÁN.

Szerkesztőség:
IX., Ferencz körút
31. szám, I. em.

Kiadóhivatal:
VIII., József-körút 43.
szám, földsz.

Az Achilles Sport-Egylet,
Aradi Korcsolyázó-Egylet,
Budapesti polgári lövészegyes.,
Budapesti Torna-Club,
Beregszászi Korcsolyázó-Egylet,
Bpesti hegyvidéki Turista-Egyl.,
Budapesti Torna-Egylet,
Délvidéki Kerékpár-Egylet,
Debreczeni Korcsolyázó-Egylet,
Debreczeni Torna-Egylet,
Fővárosi Vivó-Club,
Érsekújv. Vivó- s Torna-Egyes.,
Győri Csónakázó-Egyesület,
Gyöngyösi Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Tornázó- és Vivó-Egyes.,
Kolozsvári Athletikai Club,

Kolozsvári Korcsolyázó-Egylet,
Körmendi Athletikai Club,
Kunsztmártoni Csón.-Korcs.-Egyl.,
Lévai Torna- és Vivó-Egylet,
Lőcsei Korcsolyázó-Egylet,
Lőcsei Vivó- és Torna-Egyesület,
Magy. Testgyakorlók Köre,
Márm.-szigeti ifj. Torna-Egylet,
Magyar Uszó-Egylet,
Maros-Vásárhelyi Torna-Egylet,
Magyar-Ovári Torna- s Vivó-Egyl.,
Maros-Vásárhelyi Kerékpár-Egylet,
Maros-Vásárhelyi Korcs.-Egyl.,
N.-Bányai Torna- és Korcs.-Egyl.,
Nagy-Enyedi Korcsolyázó-Egylet,
Nagy-Kanizsai Torna-Egylet,
Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet,

Nemzeti Hajós-Egylet,
Neptun Bpesti, Evező-Egylet,
O-Becsei Kerékpár-Egyes.,
O-Budai Torna-Egylet,
Pécsi Athletikai Club,
Pápai Korcsolya-Egylet,
Pozsonyi Torna-Egylet,
Privigyei Korcs.-Egylet,
Rimaszombati Korcs.-Egylet,
Quarnero Csónakázó-Egylet,
Sátoraljaiújhegyi Korcs.-Egylet,
Selmeczi Akad. Athléta Club,
Soproni Korcsolyázó-Egylet,
Soproni ev. főgymn. testgy. Köre,
Sportkedvelők Köre,
Szabadkai Sport-Egylet,
Szabadkai Torna-Egylet,

Szarvasi Korcsolyázó-Kör,
Szatmár-Németi torna és vivó-egyl.,
Szegedi Csónakázó-Egylet,
Szegedi Korcsolyázó-Egylet,
Szegedi Torna-Egylet,
Székely-Udvarhelyi Korcs.-Egylet.,
Székesfehérvári Korcs.-Egylet,
Szegedi Kerékpár-Egyesület,
Szászvárosi Athletika Club,
Szolnoki Korcsolyázó-Egylet,
Temesvári Korcsolyázó-Egylet,
Torontáli Korcs.- és Hajós-Egylet
Torontáli Athletikai Club,
Tordai Korcsolyázó-Egylet,
Újvidéki Kerékpár-Egyesület,
Veszprémi Torna-Egyesület,
Zombolyai Athletikai Club

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ö nagyméltósága 47.020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

A vidéki egyletek segélyezése.

Ne kezdjük sorainkat a már unott panaszon, hogy a vidéki sportélet miy lassan fejlődik, hanem lássuk, mi okozza a bajokat és mi módon lehetne segíteni.

Azt a régebben jogosan hangoztatott okát nem fogadhatjuk el egyes vidéki városok sportéleti pangásának, hogy kevés a művelt ifjuság a vidéken. Mert Arad, Kolozsvár, Debreczen, Győr, Szeged s a többi nagy városunkban olyan számú ifjuság van, hogy két-két fővárosi egylet is kitélnék belőle. — De más itt a baj! A vidéken a régi magyar kaszt felfogás még javában uralkodik. A sötári díjnokkal a táblai jegyző bizony ma sem rugja együtt a labdát; a kis bank könyvelőjével nem vív a nagykereskedő vagy birtokos. Volna tehát elég sportot kedvelő vidéken is, de a társadalmi előítéletek a tömörülést nehezítik. — Ha az ifjabb és alacsonyabb állásuak kezdik az egyleti életet, az idősebb és magasabb állásuak félre állanak; ha emezek kezdik, azok szerényen visszahúzódnak.

Míg különösen a francia testgyakorló egyletek virágzásának épen az a magyarázata, hogy a művelt iparos és kereskedő ifju együtt működik az egyetemmel végzett ifjakkal, addig nálunk, kis nemzetnél a kasztszerű különválás öli meg a vidéki sportéletet.

De ha van e bajnál nagyobb baj, ugy az a vidéki ifjuság szegénysége, mert ez teszi az

egyleteket is szegényenyé. Ugyanis jól tudjuk, hogy nálunk még ma is csak a nőtlen ifju sportol, a komoly tanár, a tekintélyes törvényszéki bíró nem tudja felérni észszel, hogy mint alhat ki kopasz fejjel a versenyre egy tekintélyes állásu angol. Az ifjuságnak pedig oly csekély a fizetése, hogy a mindenütt drága vidéki élet mellett nem maradt pénze az egyleteskedésre. Azt azonban el kell ismernünk, hogy kávéházra, borozásra egy kevés telik. — Ugyde, ha e költségek ma az ifjuság ferde nevelése miatt első, azzal számot kell vetni, és ugy kell tekinteni, mint hamarosan nem gyógyítható betegséget és a bajt a másik oldalon kell megtámadni. E másik oldal az egyleti élet olcsóvá tétele.

Nálunk egy rendkívül veszedelmes baj az állami támogatásra való számítás, mi sok üdvös dolognak veti gátját. Ugy vagyunk ugyanis vele, hogy mihelyt valaki felveti az állami segélykérést, megakad minden további munkásság és várjuk a segélyt. — Elismerjük, hogy az állami segítség óhajta az egyletek segélyezésénél jogos, sőt tudjuk, hogy az állam tett, tesz és tenni is fog e tekintetben sokat, de csak akkor, ha már a társadalom megtette a magáét.

Az első köteles segítség minden egyletnél a várost illeti meg. De városaink ettől nagyon húzódoznak. Pedig azt képelem, hogy az egyleti ház, versenypálya felállítása egyik városunkat sem tenné tönkre. Azt hiszem, minden város megbírná azt a költséget, mennyibe az egyleti

helyiségek felállítása és jó karban tartása igényel. Az állam ezt a kiadást épen nem bírná meg, míg a városok pár évi költségvetésükbe könnyen beleilleszthetnék.

Azután a városok nagy iparvállalatai, gyárai, bankjai, gazdag emberei adóztassanak meg, a nemzeti erősödés céljából. Mi számot tesz egy milliós évi költségvetésben pár száz korona a helybeli sportegylet segélyezéséhez!

Az állami segítséget én abban szeretném látni, hogy a törvény kötelezővé tegye az ovoda, elemi iskola mellett a községekben a játéktér, s ha kell, a testgyakorlólház berendezését. — Azért látom ennek szükségét, mert a városok polgársága önkénytelenül nem áldozik a nemzeti testi erősödésért, és így kénytelen volna áldozni.

Ugyde ez csak mind szóbeszéd, mely a szomjuhozónak nem csillapítja szomját. A legközvetlenebb segítség a vidéki egyleteknél az iskolák tornatermének megkapása, mit azonban a fenntartó testületek eddig sem tagadtak meg. — A városok pedig adjanak elég tágas tért a szabadtéri gyakorlatok számára. — De adjanak kötelesség szerint. Itt volna helye az állami támogatás kérésének! Ha katonai gyakorló térre mindig van hely közel a városhoz, úgy törvényes intézkedés útján kellene a játéktereket is létesíteni, mert másképp száz év múlva is csak lopva járnak ki a gyerekek és ifjak a katonai gyakorlótérre.

Persze ily nagyobb dolgok megindítására nem vállalkozhatik az egyleteknek rendesen tervezője, szervezője és vezetője, a helybeli tornatanár, hivatásának eleget tesz, ha intézi az egylet ügyeit és önzetlenül szolgálja az ügyet, melynek apostola kell, hogy legyen. *B.*

A kolozsvári Athletikai Club ujjászervezése és övő programja.

Husz évvel ezelőtt 1883-ban alakult meg az erdélyi részek testi nevelésének fejlesztésére s a lovagias eszmék ápolására a kolozsvári Athletikai Club. A nyolczvanas években fényes pályát futott ez be és úgy a testedzés, valamint a fiatalság erkölcsi nevelése terén elért sikerei országos elismeréssel és helyesléssel találkoztak. Erről különben három vaskos kötetet kitevő évkönyve, számos nyomtatott és egyéb kiadványa s a „Torna Ügy” és „Herkules” című a Nagyméltóságú kultusz miniszter ur által istápolott testgyakorlati közlönyök bizonyoságtételt tesznek.

Olyan időben alakult ez a Club, amidőn az erdélyi részekben a magyar nemzet önvédelmi aktiójának ri-

dóját viszhangozták bérczeink. Fülléréivel mindenki az *Emke* oltárára sietett áldozatot hozni. Magok a Club-tagok és azok vezetői is az *Emke* zászlója alatt dolgoztak és áldoztak hazánk nemzeti ügyének.

Bűnnek tartották volna, hogy a figyelmet ettől az aktiótól elvonják és a közönség áldozatkészségét, bár mily csekély mértékben a saját céljaikra lefoglalják s habár az egyleti pénztár mindig üres volt, de tele volt az ifjuság szive lelkesedéssel és az ügy iránti szent hevülettel.

Élén állott a nemes ifjuságnak az ország első gentlemenneje Báró Jósika Lajos, az aranygyapjas rend lovagja. Elnökük szavait áhitattal hallgatták és utmutatásait lelkesedéssel követték. Az elnök is szerette az ő válogatott fiait, velük ment minden kirándulásra s minden távolabbi vidékre rendezett versenygyaloglásra. Ha viadalok rendezésénél momentán pénzre volt szükség, az elnök egy intésére megnyitak az erszények s volt miből fedezni a pillanatnyi költségeket.

Désen, Nagyváradon, Marosvásárhelyt és más vidéki városokban a Club javára rendezett sportünnepélyeken az öreg főúr is kezebe vette a kardot s mestervágásait feszült figyelemmel leste a vidékről összesereglett nagy közönség színe-java, mely boldog volt, ha helyhez juthatott. A club ez ünnepélyek belépő díjaiból szép anyagi eredménnyel tért minden kirándulásáról vissza. Az ily sportünnepélyek fehér asztalánál hasonlóképen missiót teljesített a 80 éves nemes elnök. Lelkésítő, irányító és buzdító beszédeket mondott arról, hogy milyen legyen a magyar fiatalság s mik a gentlemannt jellemző tulajdonságok?

Fájdalom elhunyt a kiváló férfiú s ezzel egy időre letűnt a Club csillaga. Beállt a részvétlenség, beköszöntött az anyagi küzdelem.

A torna-vívó egylet akkori választmánya egyesületi helyiségét a Clubtól megvonta. Tehát hajléktalanná lett a testület. A club által Kolozsvár városától kieszközölt, a sétateren levő nyári gyakorló helyet, az akkor rendezetebb anyagi viszonyok között levő Kerékpáros egyesület részére bocsájtották át. Elnök nélkül, hajlék nélkül és vagyon nélkül beállt a club életében a lenni, vagy nem lenni szomorú kérdése.

Időközben a club alelnöke a magyar vivás jeles mestere Kőváry Mihály, művezetője Albert Károly és pénztárnoka Illing Sándor is elhunytak. A club pálya végzett fiatal tagjai a szélrózsa minden irányában elosztak megszerzett állomásaikra. Nem volt, a ki új generációt neveljen, nem volt a ki versenyeket kítűzzön. Az a csendes szunnyadás következett be a K. A. C.-nál, mely a Budapesten székelő M. A. C. történetében is 1884-től 1888-ig megállapítható.

Most új életet akarunk oltani a K. A. C. organismusába. Fel akarjuk használni a multak tapasztalatait minden tekintetben s a fejlődés eszközeivel egy szilárdabb alapra helyezett jövőt akarunk teremteni.

Munkaprogrammunk a jövőre nézve a következő:

1. Alapítók szerzésével a testi nevelés ügye számára a K. A. C.-ban alaptókékat gyűjtünk.

2. Oda törekszünk, hogy Kolozsvárnak és az Erdélyi részeknek számottevő, kiválóbb férfiai, mint alapító, rendes vagy pártoló tagok s mint hazafias és nemzeti ügyünk támogatói táborunkba jöjjenek és zászlónk alá sorakozzanak.

3. Gondoskodunk arról, hogy hajlékunk, gyakorló, training és versenyterületeink legyenek. E célból érintkezésbe lépünk a Torna-vívó egylettel a torna-vívó terem, valamint a tornázás és kerti játék helyiség időszakonkénti bér mellett való átengedése iránt.

4. Training és más gyakorlótérül Kolozsvár városától, mérsékelt bér mellett kieszközöljük, a kerékpáros egyesület által felhagyott versenytér átengedését, valamint a csolnakázás és korcsolyázásra alkalmas sétatéri tó időszakonkénti gyakorlatokra, teljesíthető feltételek melletti átadását.

5. A lövészsport fejlesztésére, miután az a nemzeti védelem szempontjából nagy jelentőséggel bír, közvetlen is hatni kívánunk. Kezdjük szobafegyverekkel, folytatjuk a messzebb hordó, czéllövő pisztolyokkal, puskákkal. Amennyiben szükség lesz, vagy a sétatér melletti lövészház átengedését fogjuk kérni, vagy a katonai kincstár fellegvári lövészterületének átengedését fogjuk kieszközölni.

Mindezek rendjén azt az eszmét akarjuk megvalósítani, hogy a különböző sportok üzésére befolyást gyakorló intézőséget koncentráljuk, mert ez által egyes egyénekre nézve *tetemesen olcsóbban hozzáférhetővé tesszük az egyes testgyakorlati nemek üzését.*

Ezzel megoldjuk egyuttal néhai Bethlen Gergely grófnak, a kolozsvári lövész-egylet egykori elnökének a kolozsvári sport egyesületek egyesítésére irányult eszméjét és törekvését, a mely törekvés fájdalom épen a lövész egyesület akkori vezetőinek, továbbá a Tornaegylet és korcsolyázó egyesület akkori választmányának ellentámaszán szenvedett hajótörést.

6. Hogy fentebb vázlatosan körvonalozott feladattal Clubbunk megoldhassa és kítüzött célja felé a siker biztató reményével haladhasson, természetesen anyagi erőre van szüksége.

Tekintettel arra, hogy ez a törekvés nem lokális jellegű és nem privát passzióból eredő vállalkozás, hanem olyan nemzeti missió, a melyet a kultur államokban a koronás fők igyekeznek évi rendes nagyobb anyagi támogatással előmozdítani és értékes versenydíjakkal a vetélkedési kedvet állandóan fenntartani és az eredményre való törekvést, mely mint egy nemzeti becsületet képez, fokozni.

Ebből a célból sürgős felterjesztést intéz a K. A. C. a Nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi Minster urhoz, hogy tekintettel arra az igazi nemzeti missióra, melyet nagy sikerrel teljesített a multban és még nagyobb buzgalommal ápolni kíván a jövőben, a clubbot

már 1903-ban megfelelő anyagi támogatásban részesíteni kegyeskedjék.

7. Ugyanilyen értelmű megkereséseket intéz a K. A. C. az Erdélyrészi törvényhatóságokhoz is, tekintettel arra, hogy az egész haza rész közönségének teljesít működésével hasznos szolgálatokat.

Megállapított a K. A. C. 1902. évi deczember hó 28-án tartott értekezletén.

A szervező-bizottság.

Vivás és czéllövés.*

Szemere Miklós, a magyar ifjuságnak lelkes pártfogója, a következő díjakat tűzte ki egy ez év május havában tartandó vivó- és czéllövő-versenyre:

Ötezer koronás ösztöndíj és tiszteletdíj kardvivóknak. Részt vehet bárki, vivómestereken kívül. Nevezési határidő 1903. április 15, a tét egyenkint 20 korona. Az első legjobb vivó kapja az 5000 korona tiszteletdíjat, a téttek kétharmad részét a második, míg egyharmad részét a harmadik legjobb vivó kapja. 5000 koronás tiszteletdíj czéllövőknek. Részt vehet mindenki a hadseregben alkalmazásban lévő bármily fegyverrel. Tét fejenkint 20 korona. Nevezési határidő 1903. április 15. Első díj 5000 korona, a második díj a téttek kétharmada, a harmadik díj pedig a téttek egy harmada.

Szemere Miklós e két tiszteletdíjat nyilván azért tűzte ki, mert kedvet akar ébreszteni fiatalságunkban a kardvivásnak s czéllövésnek rendszeresebb gyakorlása iránt s példát akar nyújtani az egész magyar ifjuság elhanyagolt testi nevelésének szervezésére. Szemerét, aki az ifjusági testi nevelésről már több nyilatkozatot tett a képviselőházban is, e két ügyesség iránt való előszeretében is kétségtelenül a magyar fiatalság testi kiképzésének, megedzésének, tökéletesbülésének eszméje vezérli. Ebbeli eszméjéhez akar egy lépéssel közelebb jutni Szemere, a mikor tiszteletdíjaival példát mutat más magyar uraknak, a testedzés és az ifjuság más gazdag barátainak is, hogy az ő nyomdokába lépve szintén anyagi támogatásukkal is igyekezzenek előmozdítani a fiatalságnak a fegyverforgatásban való alapos általános kiképzését. Szemere alkalmasint az egész ország ifjuságát ügyesnek, edzettnek szeretné látni a vegyverforgatásban, hogy, ha egyszer netalán szükség lenne rá, minden magyar ember megtudja védeni fegyverrel a kezében is a hazát.

Ennél a pontnál azonban engedje meg nekünk Szemere Miklós a következő néhány megjegyzést.

*A M. szó ez érdekes cikkével bár nem értünk teljesen egyet de érdemesnek találjuk a közlésre különösen a czéllövést illetőleg.

A régi hadakozásokban, a hol a csatákat a katonáknak, nem egyszer maguknak a vezéreknek személyes vitézsége, karddal való páros viadala döntötte el: még fontos, előkelő szerepe volt a kardvívásnak. Ma már azonban, amikor a tűzérés s a gyalogság sortüzélése elől még a leghevesebb lovasrohamnak is meg kell hátrálnia, vajmi kevés hasznát veszik a vívásnak, akár milyen vitézül forgatják is a kardot? A személyes vitézségnek s ezzel a vívásnak jelentősége a mai hadviselésben már teljesen háttérbe szorul az ágyukat irányító tüzértisztek rideg számítása előtt. Vívásra tehát hiába tanítják a mai fiatalságot, annak vajmi kevés hasznát fogja venni a hon védelmében. S a vívásnak mégis annyi híve van, és ha a fővárosban ma is egész csomó vívómeszternek van kenyérkeresete, azt többé nem a kardforgatás nagy gyakorlati céljának, hanem a kardpárbajok divatjának kell tulajdonítani. Mert egy sport, amelynek komoly végcélja már alig van, a testben befelé fejlődő kelés módjára okvetlen elfekélyesedik. Ilyen fekélye a kardvívásnak a kardpárbajozás.

Amit azonban Szemere idejét mult kardvívás támogatásában téved, ezt annál inkább helyrehozza a czéllövészetre kitűzött tiszteletdíj felajánlásával. Amennyire elvesztette jelentőségét a vívás, ugyanabban a mértékben fejlődött ki a hadviselés elsőrangú tényezőjévé a *czéllövés*. A burok egyedül kitűnő czéllövésüknek köszönhették, hogy oly hosszú ideig ellenállhattak az angolok tulnyomó haderejének. Puskával a kezükben, nem pedig karddal vívták ki ők a világ bámulatát. Ha tehát Szemere puskával való czéllövésre óhajtja buzdítani a magyar fiatalságot, s a czéllövészet pártolására s fejlesztésére a magyar ifjuság barátait és a társadalom vezető elemeit: ezért teljes elismeréssel kell adóznunk neki. Csak sajnálhatjuk, hogy a sajtó kevéssé karolja fel Szemerének e szép példaadását a czéllövés terjesztésének előmozdításában, s kívánjuk, bár az ő 5000 koronás czéllövési tiszteletdíja más gazdag sportférfiaknak is buzdítással szolgálna, hogy hasonló tiszteletdíjuk kitűzésével czéllövő versenyeknek országszerte való rendezésével, s általában a czéllövésnek a legszélesebb körben való tanításával a hazai czéllövészetnek országos szervezetet és lendületet adjanak. Mert igaz az, amit nagy szakértők mondanak, hogy a jövő háborúban az a nemzet lesz a legügyesebb és legéletrevalóbb, amelyik a legjobb czéllövő.

A czéllövészetnek nagyarányú fejlesztése azonban mindenképp szükségessé tenné, hogy az állam is kibontakozzék végre abból az igazságtalan felfogásból, amely még a puska használatában is csak az uraknak kedvez, a vadászni akaró szegény emberre pedig a mindenféle vadászengedéllyel, puska-adóval és lőpor-egyedárusággal oly anyagi terheket is, mintha csak szándékosan el akarná riasztani a fegyvertartástól s a nemzet jövőjére annyira kiható czéllövő-ügyességéből.

A nemzet nagy zömének legföljebb ha katona idejében volt puska a kezében, aztán többé soha. A

katonaságnál pedig ha megtanul is valaki valahogy célba lőni, később ezt is minden bizonynyal elfelejti, ha soha nincs alkalma a gyakorlásra.

Ilyen mostoha viszonyok közt roppant akadályokba fog ütközni Szemere Miklós kiváló törekvése, hogy hazánk fiatalságával a czéllövészt megkedveltesse. Mert a puska használata ma sokkal drágább multság sem-hogy könnyen népszerűvé válhatnék. S ha Szemere Miklós mégis népszerűvé akarja tenni, — amit nem dicsérhetünk eléggé — többek közt az államot kell rábírnai, hogy a puska- s vadászügy eddigi, csupán a nagy urakat szolgáló ridegségét szabadelvűbb intézkedésekkel frissítse fel.

Mindenesetre nagy és érdemes feladat az, melynek megoldására Szemere vállalkozott. S más országokban mindenütt az ily kezdeményezés nagy mérveket öltene, mert arról van szó, hogy a nemzet egy jövő harczban testi ügyességben első helyen álljon. Reméljük, hogy nálunk is sikert arat az eszme. A testi ügyesség nem kicsinylendő, még ha a lelki erőt becsüljük is legtöbbré.

A burok éveken át tudták védeni hazájukat puskával a kezükben az angolok ellen, s így a czéllövés volt legfőbb segítőjük, de azért a puska- és általában a fegyverforgatás még magában nem elég. Bátor, önzetlen lélek kell ahhoz, hogy valaki hazájáért halálig hiven küzdjön. Tehát testi ügyesség mellett a lelki feköltés. E kettő nem választható el egymástól. S mi a testi nevelésre, s annak keretén belül a czéllövésre, azért fektetünk súlyt, mert az ily testi ügyesség nagyban hozzájárul ahhoz, hogy a szellem is edződjék, erősödjék. A ki valamely ügyességben mesternak érzi magát, az testileg erős, biztos önálló egyén: — önértesebb lesz föllépésben s fokozódni fog bátorsága és biztonság érzete.

A hazafiság a jellem egy kiváló vonása, a árendelése az egyéni önzésnek a köz érdeke alá. Erős, bátor és vitéz nemzedék okvetlen hazafiasabb lesz, mint satnya, ingadozó önmaga erejében nem bizó faj. Ezért — mert testi és lelki nevelés kölcsönhatásban áll egymással s mert a magyar nemzetet e kettő szép összhangja jellemezte a multban s csak e kettő összhangja tarthatja fenn: kívánatos, hogy Szemere Miklós törekvése sikert arasson.

Aláírási felhívás

a Kolozsvári Athletikai Clubba való belépésre.

A Kolozsvári Athletikai Club a testgyakorlatok művelése és a testedző sport elővitale érdekében 1903. év elejétől kezdve *állandó* működését folyamatba teszi.

Működése ki fog terjedni a következőkre:

Vívás, tornázás és más atletikai gyakorlatok: korcsolyázás, labdázás, tekézés, kerékpározás; a *vizi sportnak* nemei: u. m. a csónakázás, uszás; továbbá

az egyes vidékre való kirándulások gyalog és kerékpáron. Programjába veszi a lövész-sportot is.

Viadalokat és versenyeket fog Kolozsvárt kitűzni a tornázás, gyaloglás, futás, vívás és az atletika körébe tartozó gyakorlatok különböző nemeiből.

Vidéki városokban kirándulásokkal, versenyekkel egybekötött sport ünnepélyeket fog rendezni, hogy ez által egyfelől a testedzés hiveiben a működési kedvet ébren tartsa, másfelől pedig a személyes érintkezés és együtt működése által a testgyakorlatok iránt az érdeklődést szélesebb körben felkeltse s a testedző sportok művelése által a társadalmi életben az egészséges szellemet ápolja, az érintkezést közvetlenebbé tegye, életkedvet, elevenséget hozzon a társadalmi élet intelligens osztályának körébe; s a haza javára irányuló összetartó munkálkodásra az erőket tömörítse s végül a magyart jellemző lovagias szellemet ébren tartsa s a hazafias érzést ápolja.

A Club folyamatba teszi továbbá becsületbiróságának működését.

Ez által a párbaj ügyek, vagy más a lovagias elintézés körébe tartozó kérdések helyes alakban való megoldására az eddigi módon gyakorolt jótékony befolyását a jövőre is érvényesíteni kívánja.

A Club és annak tagjai közszereplésükkel a társadalmi életben való működéssel azt az irányt s amaz elveket követik a jövőre is, melyeket néhai elnöke: Br. Jósika Lajos 1888. jan. 30-án tartott közgyűlésen elnöki beszédében összefoglalt, a melyeket a Club egyhangulag magáévá tett s a melyeket a II. évkönyv 11—34 lapján jegyzőkönyvébe foglalt.

Gyakorlatainkat, tekintettel arra, hogy az egyetem fiatalságának saját, kitűnően képzett jeles képességű művezetői vannak és vívásra, tornázásra korszerűen berendezett helyiségük van az egyetemen, kizárólag a felnőtt s állással bíró urak részére rendezzük be.

Viadalaink, versenyaink kitűzésénél azonban mindig tekintettel leszünk a felsőbb és közép tanintézetek hallgatói illetve növendékei köréből a tornatanárok, művezetők vagy pedig az intézetek testgyakorló körei vezetősége útján kifejezésre jutott óhajásra is és ehhez képest részükre is tért nyitunk a nemes vetélkedésre.

A kirándulásokon való részvételnél is úgy az egyetemi hallgatókra, valamint a középiskolák növendékeire nézve szintén a fentebbi módozat tartatik szem előtt.

A ki clubunkban részt kíván venni, sziveskedjék nevét és állását Bagaméri József pénztárnoknál (Kolozsvár, Erdélyi Bank) bejelenteni.

A club január második felében rendkívüli közgyűlést tart, e közgyűlésen kiegészítő igazgató választmányát és becsületbiróságát. Letárgyalja az alapszabályok módosítására vonatkozólag előterjesztett javaslatot.

Az aradi tornaegylet működése.

Az Urbán Iván elnök és Nagy Sándor titkár-művezető által szerkesztett egyleti évkönyv alapján a következőkben ismertetjük a régi jó hírnevű egylet működését:

Tornázás.

A tornaórák hetenkint háromszor u. m. hétfőn, szerdán és pénteken este 6 órától 8-ig tartattak az aradi kir. főgymnasium tornatermében.

Nagy Sándor titkár-művezető az őt szeretett neje halálával ért gyászos esemény következtében súlyosan megbetegedett, mihez hozzájárult még az 1901 év folyamán rendezett ifjusági országos tornaverseny és az ezt megelőzőt és Aradon a szegénysorsu tornásztanulók javára rendezett helyi tornaverseny rendezése, mely két nagyszabású tornaünnepély szervezését teljesen kimerítette s e miatt hat hónapi szabadságot kért, mit a választmány 1901. évi szeptember hó 1-étől 1902. évi márczius hó 1-ig készségesen meg is adott.

Ezen idő alatt a tornatanítást mint művezető-helyettes, Matusik Márton polgári iskolai tornatanár ur teljesítette, kinek az előre nem látott kiadások terhére 240 korona tiszteletdíjat szavaztunk meg.

Az egyesületi tagok működéséről a következő kimutatást közöljük:

Havonként tornázott:

Januárban	12 órában	226 tornász,	egy órában	18
Februárban	12 „	214 „	„	17
Márcziusban	12 „	207 „	„	17
Áprilisban	9 „	139 „	„	15
Májusban	13 „	184 „	„	14
Juniusban	12 „	133 „	„	11
Szeptemberben	9 „	223 „	„	25
Októberben	14 „	388 „	„	27
Novemberben	9 „	184 „	„	24
Decemberben	8 „	169 „	„	21
Összesen	110	2067	„	19

Az 1900-ik évi eredménnyel összehasonlítva a különbség a következő: 1900-ban tartatott összesen 101 tornaóra, résztvett e 101 órában összesen 1882 tornász, azaz egy órában 18, tehát 1901-ben 9 tornaórával több tartatott s az egy órában tornázók száma egygyel több volt.

Vívás.

A vívóórák hetenként szintén háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton, ugyancsak az aradi kir. főgymnasium tornatermében este 6—8 óráig tartattak.

Mint már fönnebb is említettük, művezető-vívómesterünket betegsége miatt félévre szabadságotlunk s így az év három utolsó hónapjában október, november és decemberben rendszeres vívás nem tartatott, de azért a vívóalosztály működött s a tagok barátságos mérkőzésre és egymás között való iskolavívásra rendszeren összegyűltek s így a vívás minden megszakitás

nélkül folyt. Az év első négy hónapjában a vítőr és kardvívást egyesületünk titkára és művezetője rendszeresen tanította. A tanfolyam január 1-től, május 1-ig, azután október 1-től december hó végéig, tehát 7 hónapig tartott.

A vívóórák látogatásáról következő kimutatást adjuk:

Havonként vívott:

Januárban	13	órában	vívott	67	tag,	óránk.	átl.	5
Februárban	11	"	"	55	"	"	"	5
Márcziusban	13	"	"	63	"	"	"	4
Áprilisban	10	"	"	50	"	"	"	5
Októberben	8	"	"	57	"	"	"	7
Novemberben	8	"	"	60	"	"	"	8
Deczemberben	8	"	"	51	"	"	"	6
Összesen	71	"	"	403	"	"	"	6

Az 1900-ik évben tartatott összesen 66 vívóóra, részt vett e 66 órában 376 vívó, azaz egy órában átlag 6 vívó, tehát 1901-ben 5 vívóórával több tartatott s az egy órában vívók száma egyenlő volt t. i. 6.

J á t é k.

A játékot, mint a tornázás hasznos kiegészítő részét, mely a test edzése mellett, a lelket és kedélyt felfrissíti és felvidámitja s a mindennapi létért való küzdelemben kifáradt agyot felüldíti, szintén szorgalmasan gyakoroltuk. A kedvelt füles labda mellett a rugó labdát (foot-bal) is játszottuk s ennek eszközeit a labdát és kapukat beszereztük. Ezekon kívül a téli időszakban a tornagyakorlatokhoz való sorakozás előtt a torna-csarnokban is nagy kedvvel játszották a tagok a kevesebb térséget igénylő labda hajszolót és labdakergetőt.

A játékorákról következő kimutatást adjuk:

Havonként játszott:

Május hónapban	12	órában	130	játszó,	egy	órában	10
Junius	"	11	"	98	"	"	8
Julius	"	13	"	135	"	"	13
Augusztus	"	12	"	128	"	"	16
Összesen	38	"	491	"	"	"	12

1900-ban tartatott összesen 33 játékorára, résztvett e 33 órában 516 játszó, azaz egy órában átlag 16, tehát 1901-ben 15 játékorával több tartatott s az egy órában játszó száma 4-el kevesebb volt.

Háziverseny.

Egyesületünk szokásos őszi házi versenyét 1901. évi november hó 16-án tartotta meg Matusik Márton művezető-helyettes vezetése alatt. A versenyben 18-an vettek részt. A verseny sorrendje következő számokból állott: 1. felvonulás. 2. szabadgyakorlatok sulyzóval, 3. általános szertornázás, első csapat korláton, második csapat rohamugrásnál tornázott, 4. játék, 5. versenyek és pedig magas ugrás, sulydobással távolra. Ezen versenyben 8-an vettek részt. Első volt Alt János 150 cm. magasugrással és a 7 kilós golyónak a jobb kézzel 9-10 méter, a bal kézzel 7-21 méter dobással, nyervén 67 és 1/2 pontot. Második volt Ziffer Sándor, ki 160

cm. magasat ugrott s a jobb kézzel 9-30, a bal kézzel 6-42 métert dobott, nyervén 66 és 1/2 pontot.

A verseny második részében a távol ugrásban és kötélfüggeszkeszkeszben 7-en vettek részt. Első volt Ziffer Sándor, nyervén 5 pontot, második volt Székely Károly, nyervén 4 és fél pontot. Mind a két versenyben az első győztesek ezüst érmet és oklevelet, a második győzők bronz érmet és oklevelet kaptak.

Itt találjuk megemlítendőnek, hogy a választmány-nak egy újabb határozata értelmében a versenyek győztesei ezentúl a koszoruk helyett éremmel és oklevéllel lesznek kitüntetve és hogy az érmekeket veretó apatópárt s evvel együtt 12 drb. ezüst és 12 drb. bronzérmet az aradi 13 vértanu szobrának Hungária alakjával és Madách „Ember küzdj és bizva bizzál“ feliratával díszítve a körmöczbányai m. kir. pénzverő hivatalnál megrendeltük.

Önálló tornacsarnok.

Az egyesületünk régi vágyát képező önálló torna csarnok ügyét is állandóan napi renden tartottuk s részint a csarnokalap növelésével, részint pedig a város közönsége részéről nyerendő ingyen telek érdekében megtettük a szükséges lépéseket. Az ingyen telek érdekében benyújtott kérvényükre Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottsága 1901. évi februárius hó 13-ik napján tartott rendes havi közgyűléséből következő átiratott intézte hozzánk:

Miután 86800—615.—1894. sz. határozatunkkal az aradi állami tanítóképző-intézet végleges elhelyeztetése czéljából a tornaegyesület által kért terület egy részét is ide számítva 8700 négyszögméter területet átengedtünk és ezen felül 30.000 frtot az építkezésekre felajánlottunk, mely határozatunkra a vallás- és közoktatásügyi miniszterium véglegesen nem intézkedett, a tornaegyesület kérelmének függőben tartása mellett a nmélt. m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszteriumhoz feliratot intéztünk azon kijelentéssel, hogy a mennyiben a folyó 1901. év végéig a tanítóképző-intézet felépítése ügyében véglegesen nem intézkedik, hivatkozott határozatunkat hatályon kívül helyezendjük.

Egyben utasítjuk a tanácsot, hogy a megváltozott terület-visszszonyokra való tekintettel a terület rendezésére nézve tervázlatot készíttessen.

Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottságának 1901. évi februárius hó 13-ik napján tartott rendes havi közgyűléséből.

Kiadta:

Institórisz, főjegyző.

Időközben a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi miniszterium elhatározta, hogy az 1902 ik év tavaszán a tervbe vett épi-kezéshez hozzáfog s így mi abban a helyzetben leszünk, hogy a tanítóképző-intézet épület telkének kihasítása után a fönmaradó terület alakját és nagyságát mérlegelve határozhatunk a felett, hogy ez czéljainknak megfelelő lesz-e? Azon esetben, ha a kér-

déses telek nem lenne elegendő, gondoskodni fogunk más alkalmas telek megszerzéséről, mit, tekintve városunk hazafias törvényhatóságának és érdemes polgármesterének egyesületünk irányában mindenkor tanúsított jóindulatát és érdemes elnökünk buzgó közreműködését, meg is valósíthatunk.

Reméljük tehát, hogy a jövő év folyamán az önálló torhacsarnok építésének kérdése kedvező megoldást fog nyerni s mi a jövő évi közgyűlés elé már határozott javaslatokkal és tervezéssel léphetünk.

Különfélék.

A ski (hótalp) mint közlekedési eszköz kivált a hegyvidéken kezd terjedni, hol neki igen fontos szerep jutott.

Ott, hol már nagyobb mértékben elterjedt, azon tulajdonsága folytán, hogy segélyével az ember a hó felületén tarthatja fenn magát és nincs kitéve a gyakran halált okozó besüppedésnek, a téli közlekedés már teljesen újja alakult.

Míg régebben a zord téli idő, nagymérvű havazásaival többnyire a lakásban való hosszas tartózkodásra készített az embereket, most már ezren és ezren vigan mozognak a vakító fehérségű hóburkolaton.

Ismert dolog, hogy nagy nehézséggel jár, sőt olykor lehetetlen is, hófúvások alkalmával egyes helységeket a szükséges élelmiszerekkel ellátni, vagy veszély és betegség esetén a szükséges segélyben részesíteni.

A ski-sport főélvezetét, de egyuttal igen megbecsülendő hasznát is, mely azt az egyszerű sportúzés értékén felül emeli, éppen a nagy távolságoknak gyors és biztos leküzdése, a forgalmi akadályt képező hótömegeknek a közlekedés fentartására való felhasználása képezi. Kedvező hóviszonyok között egy gyakorlott ski-futó 100 kilométert is megtehet egy nap alatt és így a hegyvidékek elszórt helységei közötti közlekedés fentartása szempontjából a ski használatának terjedése, felette kívánatosnak bizonyult.

S.-V.

A hókorcsolya egy, újabb időben Norvégiában divatba jött sporteszköz, melynek feltalálója Paulsen Axel, egy régebben hírneves korcsolyázó.

A hókorcsolya a mint neve is jelzi, a ski és a korcsolya egy kombinációját képezi és legcélszerűbben oly behavazott és eljegesedett országutakon vagy hegyoldalakon használható, hol magasabb hóréteg nem fekszik. Kemény fából készül, $\frac{3}{4}$ méter hosszú és $2-2\frac{1}{2}$ cm. széles és alul sima vassínnel van bevonva.

A felső részén két fa-lappal bir, melyekbe aczéltövis van becsavarva és melyek a talp alá helyezve szijakkal a lábhoz szoríttatnak.

Ezen új sporteszközzel való mozgás a korcsolyázáshoz hasonló és egy rövid bot segélyével történik.

Keményre fagyott országutakon a hókorcsolya

gyakorlati használhatósága kitűnő és gyors előmenetelt biztosít. Mint sporteszköz nagy élvezetet nyújt, de sok figyelmet és lélekjelenlétet is igényel, kivált nagyon lejtős utakon.

S.-V.

A menetgyakorlatok Angliában eddig mulatságszámba mehettek: A csapat zenével vonult ki és kisebb, nagyobb menet után zenével vonult be. Ezen a télen azonban a délafrikai háboruban szerzett tapasztalatok alapján másképen tervezendők a menetgyakorlatok. Ezentul minden menetnek határozott céljának kell lenni és harcászati feltevés alapján hajtandó végre. Az egy-napi menetgyakorlat helyett jövőben 3—4 napra terjedő összefüggő menet hajtandó végre, melynek folyamán előkészített éjjeli szállások foglalandók el. Az első napon 24 kilométert kell megtenni, a másodikon 32-öt, a harmadik nap pihenő és a negyedik napon a csapatoknak a legrövidebb uton állomáshelyűkre kell bevonulniok. Minthogy Angliában nincs beszállásolás, most megfelelő távolságban Aldershottól két ilyen pihenő (éjjelező) tábornak rendeznek be, miután a szükséges telkeket megvették.

L. A. K.

A hopi indiánusok kiváló gyorsfutók, olyannyira, hogy igen kétes, vajjon hosszú távon bárki is túltegyen rajtuk.

Ezen képességük legjobban megfigyelhető ezen törzs *Antilope* nevű családjának őszi versenyei alkalmával.

Nemrégiben is volt egy ily verseny, hol a győztes a hepe-hupás sivatagon át, a fonsikon fekvő faluig, csaknem négy mérföldes utat 20 perc alatt tett meg. Szerény díja egy maroknyi liszt volt, melyet az első-isten-ségnek áldozott, hogy jó termést adjon a jövő évben.

Jó lovasok már több ízben tettek kísérletet arra, hogy ezen versenyfutó indiánusokat lóháton utóljérjék, de sikertelenül, mert a sivatag mély homokja nehezíté a lovaglást, de nem gátolta a futókat. Ezen indiánusok kiváló futási képességének kifejtésére szolgált azon körülmény, hogy a mély homokban a gyorsfutó könnyebben mozog, mint a lassan járó, továbbá az, hogy a szántó földek oly messze esnek a faluktól, hogy okvetlenül futni kell, hogy valaki ott munkáját elvégezze és még aznap haza kerüljön.

Ezen helyi körülmények folytán oly bámulatos tökélyre vitték a futásban, hogy egyébként is kitűnő, a civilizáció által még meg nem rontott testi szervezettel bármely atletikai klubnak díszére válnának.

Talash-ya-tua, jelenleg a hopik legjobb futója egy ízben napkeltekor indult el az oraíbi fonsíkról és Tubába futott (circa 40 ang. mértföld), délután 3 óra előtt pedig már ismét otthon volt, tehát 80 ang. mértföldet alig kilencz óra alatt tett meg egy igen egyenetlen felületen.

30,000 márkát jegyzett Nürnberg. városa az ott megtartandó német torna-ünnepély biztosítási alapjára, ezenkívül pedig az esetleges veszteség fedezésére még 10,000 márkát bocsájt rendelkezésre.

S.-V.

A Kolozsvári Athletikai Club újjászervezésével kaptuk az alábbi levelet, melyet a legjobb kivánságaink kifejezésével közlünk.

A „Herkules“ Tekintetes Szerkesztőségének
Budapest

Van szerencsénk, tisztelettel bejelenteni, hogy Clubunk újból, újonnan szervezkedvén, működését ismét folyamatba teszi. —

A különböző testező gyakorlatok vezetését Kolozsvár két, kellően képzett szakférfia, Lassel Gyula, és Varga Sándor főgymnásiumi torna tanár urak fogják teljesíteni. Klubbunkat a jövőben is nagybecsű támogatásukba ajánljuk. —

Hazafias tisztelettel, a Kolozsvári Athletikai Club szervező bizottsága nevében:

Kolozsvárt, 1902 évi Deczember 29-én.

Göncz Péter
jegyző.

Virányi István
elnök.

A szervezkedő közgyűlésig az ügymenet vitelére az 1902. évi deczember 21-én tartott értekezleten a következő urak kérettek fel: —

Elnök Virányi István nyug. Máv. felügyelő.

Ideigl. Titkár Kuskó István.

„ Pénztárnok Bagaméry József az erdélyi bank főpénztárosa.

Ideigl. Művezetők Lassel Gyula az unitárius főgymnásium tornatanára és Varga Sándor az ev. ref. főgymnásium tornatanára.

Az ó-görögök sportja. Igen elterjedt azon nézet, hogy a görögök versenyeik alkalmával csak a dicsőségért küzdöttek. Ez azonban nem mindig volt így, voltak ugyan idők, midőn egy egyszerű babér- vagy borostyánkoszoru képezte a legnagyobb kitüntetést, de ez csakhamar megváltozott. Később már sokféle hasznos és értékes tárgyat tűztek ki tiszteletdíjúl; többnyire azon vidék terményét, hol a versenyt rendezték.

Argos például híres volt művészileg kovacsolt paizsairól, itt tehát paizsot tűztek ki díjúl, Athenben, Elisben, Kiosban értékes fegyvereket.

Pellene híres volt az ott készült köpenyekről és nem csekély reklámul szolgált lakosainak, hogy az ottani versenyek győztese ily köpenyekben büszkélkedet végig egész Görögországon.

A spartaiak egy görbe kést kaptak, melyet többnyire az isteneknek áldozták fel. Később a versenydíjak mindinkább praktikusabbakká lettek és mindjobban közeltek a pénzdíjakhoz, mit egy Pergamonban talált díj-érem is bizonyít.

A Budapesti (Budai) Torna-Egylet 1903. évi február hó 2-án nyílt korcsolya-versenyt fog rendezni S.-V.

ÓVÁS!

Tudomásunkra jutott, hogy idegen gyárból származó oly pneumaticok vannak forgalomban, melyekre **védjegyhamisítás szándékával**

„Continental“

szó van bélyegezve.

Figyelmeztetjük t. vevőinket és a nagyközönséget, hogy a valódi

CONTINENTAL-PNEUMATIC

a gummiba préselt **sas** védjegyről ismerhető fel,

Egyszersmind kinyilatkoztatjuk, hogy feljelentéseket, melyek a védjegybitorlás felderítésére és megbüntetésére vezetnek, szívesen és busásan jutalmazunk.

Magyar ruggyantaárugyár részvénytársaság
Budapest.

Vivók körében

sensatiót kelt a gummiból készült, szabadalmazott

„Damascinus“

kardmarkolat,

mely rugalmasságánál fogva **nem nyomja a kezét, elhárítja a kard csúzását, megóvja a keztyüt a kopástól.**

A cs. és kir. hadügyminiszterium 1522/1896. sz. rendeletével tanítási czélokra ajánlotta.

== Bármely kardra könnyen ráerősíthető. ==

Legtöbb államban szabadalmazva.

Viszontelárusítók kerestetnek.

Magyar ruggyantaárugyár részvénytársaság
BUDAPEST.

Előfizetési díj:

Negyedévre ... 2 kor.
Félévre ... 4 kor.
Egész évre ... 8 kor.

Egyes szám 40 fill.

Megjelen havonként kétszer.

HERKULES

SZERKESZTIK:

PORZSOLT JENŐ.

PORZSOLT KÁLMÁN.

Szerkesztőség:

IX., Ferencz-körút
31. szám, I. em.

Kiadóhivatal:

VIII., József-körút 43.
szám, földsz.

Az Achilles Sport-Egylet,
Aradi Korcsolyázó-Egylet,
Budapesti polgári lövészegyes.,
Budapesti Torna-Club,
Beregszászi Korcsolyázó-Egylet,
Bpesti hegyvidéki Turista-Egyl.,
Budapesti Torna-Egylet,
Délvidéki Kerékpár-Egylet,
Debreczeni Korcsolyázó-Egylet,
Debreczeni Torna-Egylet,
Fővárosi Vivó-Club,
Érsekújv. Vivó- s Torna-Egyes.,
Győri Csónakázó-Egyesület,
Gyöngyösi Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Tornázó- és Vivó-Egyes.,
Kolozsvári Athletikai Club,

Kolozsvári Korcsolyázó-Egylet,
Körmendi Athletikai Club,
Kunstmártoni Csón.-Korcs.-Egyl.,
Lévai Torna- és Vivó-Egylet,
Lőcsei Korcsolyázó-Egylet,
Lőcsei Vivó- és Torna-Egyesület,
Magy. Testgyakorlók Köre,
Márm.-szigeti ifj. Torna-Egylet,
Magyar Uszó-Egylet,
Maros-Vásárhelyi Torna-Egylet,
Magyar-Óvári Torna- s Vivó-Egyl.,
Maros-Vásárhelyi Kerékpár-Egylet,
Maros-Vásárhelyi Korcs.-Egyl.,
N.-Bányai Torna- és Korcs.-Egyl.,
Nagy-Enyedi Korcsolyázó-Egylet,
Nagy-Kanizsai Torna-Egylet,
Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet,

Nemzeti Hajós-Egylet,
Neptun Bpesti, Evező-Egylet,
Ó-Becsei Kerékpár-Egyes.,
Ó-Budai Torna-Egylet,
Pécsi Athletikai Club,
Pápai Korcsolya-Egylet,
Pozsonyi Torna-Egylet,
Privigyei Korcs.-Egylet,
Rimaszombati Korcs.-Egylet,
Quarnero Csónakázó-Egylet,
Sátoraljaihelyi Korcs.-Egylet,
Selmeczi Akad. Athléta Club,
Soproni Korcsolyázó-Egylet,
Soproni ev. főgymn. testgy. Köre,
Sportkedvelők Köre,
Szabadkai Sport-Egylet,
Szabadkai Torna-Egylet,

Szarvasi Korcsolyázó-Kör,
Szatmár-Németi torna és vivó-egyl.,
Szegedi Csónakázó-Egylet,
Szegedi Korcsolyázó-Egylet,
Szegedi Torna-Egylet,
Székely-Udvarhelyi Korcs.-Egylet.,
Székesfehérvári Korcs.-Egylet,
Szegedi Kerékpár-Egyesület,
Szászvárosi Athletika Club,
Szolnoki Korcsolyázó-Egylet,
Temesvári Korcsolyázó-Egylet,
Torontáli Korcs.- és Hajós-Egylet
Torontáli Athletikai Club,
Tordai Korcsolyázó-Egylet,
Ujvidéki Kerékpár-Egyesület,
Veszprémi Torna-Egyesület,
Zsombolyai Athletikai Club

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ö nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

A tanulók egyleteskedése.

Lapunk a czimben olvasható tárgyról már évekkkel ezelőtt 10—15 cikkben kifejtette véleményét. Az általunk hangoztatott felfogást végül szentesítette miniszterünknek 1898-ban a Magyar Athletikai Clubhoz intézett leirata, melyben a következő fontos sorokat olvashatjuk: „A M. A. C-nak azon kívánságát, hogy középiskolai tanulók testedző egyletek által rendezendő versenyekben vagy gyakorlatokban részt vehessenek, sajnálatomra nem teljesíthetem, mert az iskolai rendszer és fegyelem szempontjából, ugyszintén az iskolának azon nevelői kötelességéből kifolyólag, mely szerint felelőssége tudatában tartozik a tanuló ifjuságnak az iskolán kívül való magaviseletét is lehetőleg minden irányban figyelemmel kísérni, továbbra is fenn kell tartanom a középiskolai rendtartásnak azon intézkedését, hogy a középiskolai tanulók, kik még kiskorúak, a tanintézet kebelén kívül álló egyesületnek tagjai vagy működésük résztvevői nem lehetnek. Megerősítenek engem ezen elhatározásban szakférfiak és szakírók nyilatkozatai, melyek szerint a tanuló ifjuságnak az iskola körén kívül álló bármily, különben helyes irányu egyletek versenyein való részvétele nem kívánatos.”

Ezen határozott szavakkal e kérdés már régen meg volna oldva, ha a tanulók, iskolák és egyletek részéről a minister akarata respektáltatnék. Ugy de azt tapasztaljuk, hogy a tanulók

egyleteskedése a ministeri sorok megjelentétől négy évre még fokozottabb, mint ezelőtt volt. Ugy látszik ezen ferde helyzet és az ebből folyó sok neveléstani helytelenség birta rá Kemény Ferencz igazgatót, hogy egy bécsi ujságban is szóvá tegye e kérdést, kiméletlenül támadva a sportegyleteket a tanulóknak körükbe csábítása miatt. Erre a cikkre Hajós Alfréd válaszol a Sport-Világban tüzzel védvén az egyleteket és a tanulók egyleteskedését és támadván Kemény Ferenczet. Végül a támadásra Kemény ugyanott felel. Mi e küzdelemben nem kell, hogy Kemény pártjára álljunk, hanem üdvösebbnek találjuk az ellenfél vágásait tanulmányozni, hogy lelkes támadásának hasznát lássuk.

Nagyon súlyos szavakat ír Hajós a magyar tanárságról, de leirjuk mi is, bár tulzásait nem helyeseljük. De lássa tanárságunk, hogy mint itél munkájáról a tanítványok szószólója.

„Kemény csak azért támad oly vehemesen a magyar sportegyletek ellen, írja Hajós, hogy leplezze a magyar pedagogiának hibáit. Ne az egyleteket okolja a deákság erkölcsi romlásáért, hanem a magyar pedagogiát, melynek nincsen meg a tekintélye, nincsen hatalma s tehetetlen azon áramlattal szemben, mely a középiskolákban immár nehezen kiirtható gyökeret vert. Középiskolákban a mai rendszer mellett a testi kultusz fejlesztése s a sport megerősítettése ugyszólván lehetetlen. Tanáraink I. háva a tornát semmibe sem veszik s megvetéssel tekintenek rá, kik

örömet találnak a testi nevelésben. Egynehány kivétellel, nem ismerek a fővárosban oly tornatanárt, ki lelkiismeretesen megfelelne kötelességének. A legtöbbje nem törődik tanítványaival s örül, ha azok a tornaórán más szórakozást találnak a testedzés helyett. Kiölik belőlük a küzdés vágyát s a versengés iránti ambíciót, s egyenesen bekergetik a kávéházak dohány-füstös kártya szobáiba, vagy ha éppen szabad levegőben való szórakozásról van szó, a turfra. A frissebb vérkeringésű ifjuban azonban ezen indolencia daczára is felébred a küzdés vágya s nem találván más módot ambíciójának kielégítésére belép valamely spertegyesületbe, hol tornáznak, athletizál, játszik, szóval testét neveli. Ilyeténképpen a magyar sportegyletek akaratlanul kiűtötték az iskola kezéből a testnevelést s végzik czéltudatosan azt a kulturális munkát, mely tulajdonképpen a pedagogiának feladata volna.

„Tessék tanulmányozni az angol pedagogia és sportviszonyokat s e téren szerzett tapasztalatokkal radikális változtatást eszközölni a mai elavult tanítási rendszerünkben s első sorban az egyetemeken és a tanítóképezdékben érvényre juttatni, hogy ez intézetekben levő ifjak a jövő fiatalság előkészítésére lelki és testi kiképzésére üdvös befolyást gyakoroljanak. Akkor fölöslegessé válik az egyesületek befolyása a közép és felsőbb iskolák fiatalságára, mert az iskolák intézkedéseiben ambícióik s vágyaik kielégítést találnak; nemes versenyek — melyek a nagy nyilvánosság előtt tartassanak — lesznek hivatva az intézetek között manapság fennálló válaszfalakat megszüntetni, s őket a testi kultusz nemes ügye számára önzetlen munkatársakká egyesíteni.“

Erősen vádoló szavak ezek, de bár túlzottak, nincsenek igazság nélkül, mert hogy a mai tornatanításunk nem olyan, milyenek már az újabb utasítások értelmében lennie kellene, azt magunk is többször elismertük. Továbbá sorai-ban Hajós azt mondja, hogy *„a középiskolai tanulót nagyobbára oly unalmas gyakorlatok végzésére kényszerítik, hogy hamar elmegy még a legambiciózusabb ifjunak is a kedve a tornaszástól“*

Hogy e szavak is sokszor találók, azt ki tagadhatná.

Mi tehát a tanulság az ellenfél támadásából? Az, hogy iskolai mostani tornatanításunk a tanulóknak sem testi, sem lelki szükségleteit nem elégíti ki, és a hatalmasan felébredt sport-szellem sarkalása folytán az egyletekbe kénytelenek menni.

Hogy e bajokon segítsünk, az iskolai test-

gyakorlatokat kell a már sokszor hangoztatott módon kedveltebbé és eredményesebbé tenni.

A legnagyobb ifjai bátorsággal Hajós azt mondja, hogy „nem ismer egynehány kivétellel a fővárosban oly tornatanárt, ki lelkiismeretesen megfelelne kötelességének,“ — Ime itt van a tornafelügyelőséget helyettesítő fórum a sajtó. — Mit mondjon erre a főváros 30—40 tornatanára? A lelkiismeretes munka elismeréséül ime egész tornatanárságunk megkapja azt, mit a helyes ellenőrzés mellett csak az kapna meg, a kit megillet. Azért minden támadásnak lesz haszna; Hajósénak is, csak mérséklettel mérlegeljük érveinket. — A cél, mely felé törekszünk, közös: a magyar nemzeti erősödés; ezért e czélért való küzdelmünkben érdemtelennül kapott kisebb nagyobb sértéseket türelemmel szenvedjük el.

A nevelő torna az egészség szolgálatában.*

Az emberi életnek egyik legdrágább kincse kétségtelen az egészség. Az a könnyelmű ellenvetése néme-lyeknek, hogy mi szükségünk van a tornára, mikor egészségesnek érezzük magunkat, olyan balga kifogás, mint az, midőn a hosszú útra induló utas csak azért nem akar eleséget vinni magával, mert jól van lakva. Jaj annak, ki elbizza magát, ha teste ideig-óráig ment is a bajoktól, szervezete előbb-utóbb csak megsínyli a mindennapi élet küzdelmét. A mulasztást elmaradhatatlanul követi a bűnhődés, mert beköszönt a fiatalság eltűnével a testi elgyengülés, a lankadság. Ezt meg nyomon követi a mindenféle testi és lelki betegség. Nagy lassan látta be a világ, hogy az egészségesnek is tornázni kell, ha egészségét épségben akarja tartani, mert csakis ebben az esetben tudhatja a káros hatásokat ellen súlyozni, melyek testét-lelkét veszélyeztetik. Emberi gyarlóságunknál fogva csak azon szükségletekkel szeretünk törődni, melyeknek elmulasztása fájdalmat, bajt, -kellemetlenséget vagy melyek kielégítése gyönyörűséget okoz. A rendszeres torna szintén élvezet, mit az egészséges ember teste naponként úgy megkíván, mint az erős dohányos ebéd utáni szivarját. A sokoldalú rendszeres testmozgás az általános jólét érzésével, életkedvvel, megnövekedett testi és lelki erővel jutalmaz. Természetesen a testmozgások nem látszanak oly kívánatos és sürgős szükségleteknek, mint a többi életszükségleteknek. Egészséges ember ideig-óráig elmulaszthatja a rendszeres tornát, a nélkül, hogy a bajok rögtön nyakába szakadnának. Ez a körülmény a kényelemszeretőknek pompás kifogásul szolgál ekként okoskodni: „Nem vagyok beteg, tehát minék fárasszam magam unalmas tornával“. Ha azonban a

* A Polg. Isk. Közl. utolsó számából vesszük át e lelkes szép cikket.

könnyelműség szomorú következményei mutatkoznak, azzal sietnek az elmulasztottakat helyrehozni hogy este és esetleg reggel is sétálni mennek egy fél óracsukára. E szomorú kép fölött elgondolkozva, egy vigasztalást mégis talál az ember, azt, hogy a haladás szele e téren is meg csapta már a művelt magyar közönséget. Főként a tanügyi emberei előtt tisztázva van már az a kérdés, hogy a test elhanyagolása és üldözése a műveltség elhanyagolása és üldözése. Közoktatásügyi kormányunk a 70-es, 80-as években jött rá, hogy a rendszeres iskolai torna a nemzet jövőjére kiható fontosságú. Naponként szaporodik azoknak a tábora, kik meg vannak győződve arról, hogy a szellem egyoldalú működése együtt jár a test elgyengítésével. Köztudomású pedig, hogy a szülői ház, melyre első sorban hármanolnék a test fejlesztése, ezen feladatát nem teljesíti. A jó módú szülő nem teljesíti azért, mert beteges aggodalma visszatartja e lépéstől, a szegény pedig a miatt, a mit Petőfi „Vizen“ című költeményében így értet meg:

»Apám, ha mostan látnál,
Tudom, hogy mondanád:
»Az ördög hurczol arra.
Szaggatni a ruhád.«

Ily körülmények között a tanuló roskadozik a tanítás anyagának óriási tömege alatt. Ehhez járul még a jórész szűk iskola, a még szűkebb padok s az ezekben talált fülledt, százszorossan elhasznált rossz levegő. Ez adatok külön-külön is elegendők a „túlterhelés“ kérdésének feltevésére. Tanári köreink nagy része, midőn e bajokat fölfedezi, nosza hamar hozzálátnak, feliratokat szerkesztenek, küldöttségeket menesztenek s azzal ölbe tett kézzel várják a — sült galambot. Nem ez kell, hanem apostoloskodás, az eszme szét hordása, minden művelt magyar elmébe, minden tanuló lelkébe. Ha majdan kikel a mag, a művelt közvélemény elengedhetetlennek fogja tartani s az eszme megszilárdul, mert gyökere mélyre volt eresztve a nemzet testébe.

A nevelő torna foglalkozik az ifjúság testi kiképzésével, ezért a tornázás fajai közül első sorban van hivatva a test gyengeségének eltüntetésére. A nevelő torna kizárólag egészséges testű növendékekkel foglalkozik. De meg kell jegyezni, hogy, midőn gyenge testből erőset idomít, nevel, nem tesz egyebet mint gyógyítja a gyengeség állapotát. Gyógyítani holmi testi fogyatkozásokat az iskolában semmi esetre sem szabad; az iskola nem kórház. Ezt a határvonalat még Svédországban is betartják, abban az országban, hol a nevelő torna ügyét a túlzásig vitték.

A nevelő tornának egy szóval nem szabad gyógyító tornává lenni. Az iskolaorvosok dolga lesz megállapítani, mely tanulóknak káros a tornázás, s főként hogy minő irányban káros. Hangsúlyozva mondom ezt, mert már a chinaiak Kr. e. 3000 évvel megírt bölcsesség könyve a „Ceng-Ton“ kimondja, hogy még a halálos betegnek is üdülésére szolgál a friss levegő és a mozgás. Ez

pedig maga a torna. De tovább megyek; az iskolának nemcsak joga, de kötelessége is növendékei testi fejlesztésén dolgozni. Először azért, mert a szellemi működés a testi egészséggel szoros kapcsolatban van. Másodsor, mert a szülői ház a test edzésével napról-napra kevesebbet foglalkozik. Végül azért, mert az iskola a tanulóknak majdnem minden idejét lefoglalja. A nevelő torna erőgyűjtésének fokán, a gyakorlatok kiválasztását és ezek természetét magának a testnek szükségletei határozzák meg. A test maga a cél, valamint a gyakorlatok kivételének fő eszköze is. Mindazonáltal vannak gyakorlatok melyeknél szerek nem nélkülözhetők. Azonban kivétel nélkül csak a megállapított mozgások kedvéért szabad bizonyos szereket segítségül venni. A gondolat az, hogy nem a szer határozza meg a gyakorlatot, hanem a gyakorlat a szert. A nevelő tornát az emberi test és az egész szervezet boncztanának és élettanának teljes ismeretére, továbbá a mozgás törvényeinek tudására kell alapítani. Ling, a nevelő tornának atyamestere ismerte fel, hogy egy bizonyos izomcsoport fejlődése és erősödése azon cselekvő mozgásoktól függ, melyeknek alá van vetve. Ő 1804-ben a kopenhágai egyetemen tanult, midőn azon vívóiskolát látogatta, melyet ott, e század elején két francia menekült alapított. Minthogy a vívógyakorlatok őt kínos rheumatikus bántalmaitól szabadtították meg, s mint hogy a vívásnál közreműködő tagjai feltűnően megerősödtek, arra a gondolatra jött, hogy a czéltudatos tornagyakorlatok által a test szervei összehangzatosan is kifejleszthetők. A végzendő gyakorlatokat nem szerek szempontjából kell tehát csoportosítani, hanem a szervezetre gyakorolt különös hatásuk szerint. S még itt is nehézségi fokozat szerint kell a sorozatot megállapítani. Biztosabb s szebb eredmény elérése végett szükséges, hogy tagjainak mindenike külön-külön, s szervezetünk összessége is naponta gyakoroltassék.

Naponta való rendszeres testedzésről az iskola egyelőre nem gondoskodhatik. Azt azonban minden iskola nevelője megteheti, sőt kötelességünk is megtenni, hogy útmutatást és kedvet adjunk az ily irányú önképzésre. Valamint szellemi önképzésünkről, akként lehet beszélni testünk önképzéséről is. Ez az egyetlen mód, melylyel hasznunkra fordíthatjuk a nevelő torna összes vívmányait már a jelenben, míg tanterveink jobban nem gondoskodnak iskolai tornatanításunkról.

A nevelő tornában megszoktunk különböztetni fejlesztő-gyakorlatokat, alkalmazott gyakorlatokat és játékokat.

A fejlesztő torna olyan mozgásokat tartalmaz, melyek hatása élénkíti a vérkeringést, erősíti a tüdőt s építi az izomrendszert. A fejlesztő torna hivatása a növendék testét összehangzatosan fejleszteni, szépséggel párosult erőt szerezni számára. Mivel az erő az izmokban lakozik, kimondhatjuk, hogy az izmok fejlesztésén itt a főcél mert régi dolog, hogy ki-ki olyan erős, a szert s mind olyan egészséges, a minő izmok fölött rendelkezik. Izmokra tegyük hát első sorban szert; ez a birtokában

akár erőt, akár ügyességet kívánó akadályokat könnyen legyőzhetünk. A fejlesztő gyakorlatoknak azonban az is feladata, hogy a test hibás tartását kiigazítsa. Nevezetesen javítsa a hajlott fejtartást, a vállak ferdeségét stb. A fejlesztő gyakorlatok rendszeres iskoláját a svédek dolgozták ki, ne sajnáljunk tehát hozzájuk fordulni a tűzpróbát fényesen kiállt csodaszerért. Igen kívánatos volna, ha a svéd nevelő torna minél szélesebb körben műveltetnék hazánkban, mert virág fakad nyomában.

Az alkalmazott gyakorlatok célja növendékeinket az élet különféle helyzeteire való tekintetből olyan képességekkel ellátni, melyeknek az életben gyakorlati hasznát veszik. Ide tartoznak a gyaloglás és futás; az egyszerű ugrás, rudugrás, gerenda-ugrás, ló- és bakugrás; közönséges mászás fán, póznán, létrán, kötélén, kötélletrán, átlengés árok, vagy mélység fölött lengő kötél segítségével stb. Szóval tartalmazzon rugékonyságot, ügyességet adó, szédülést megszüntető, test tartást tökéletesítő olyan gyakorlatokat, miknek ugy a magánéletben, mint a katonaságnál kézzel fogható hasznát veheti. E gyakorlatokat szertornázásnak is lehetne nevezni; szülő hazája Németország; ma is ott van legmagasabb fokon.

A nevelő tornának harmadik eszköze a játék: az ember első költészete. Óriási értéke az izommozgások utólérhetetlen sokféleségében rejlik, melylyel szemben ugy fejlesztő mint az elhalmazott gyakorlatok elmaradnak. Míg a tornagyakorlatok tudatosan, külön-külön fejlesztik az izmokat, addig a játék öntudatlanul működteti a legtöbbet, válogatás nélkül. Nem lehet azonban állítani, hogy valamennyit. Igen találóan hasonlítja Dollinger tanár a tornagyakorlatokat a nyelvtanból való nyelvtanuláshoz, a játékot pedig az élőszóval való nyelvtanuláshoz. Emeli a játék értékét, hogy a játékosok önkéntesen, jószántukból vesznek részt a játékban s így nem veszik észre a megerőltetést, a munkát, a mit a test izmai, a sziv, a tüdő, a szem, az agy stb. végeznek. A szervezet észrevétlenül, fáradozás nélkül jut izmokat fejlesztő ingerhez, mi a tornában a kényelmesek legnagyobb sajnálatára másként van. Míg a fejlesztő gyakorlatok meglehetősen egyhanguak, a szeryakorlatoknál pedig egyre aránylag ritkán kerül a sor, addig a játék élénk menetű és sokat képes egy időben foglalkoztatni. Igen számon tartott hatása van a játéknak a jellem fejlődésére. Régi római axioma, hogy a jellem a játék közben ismerhető fel leginkább. Nem ismeri tehát tanítványait az a nevelő, ki játszani sohasem látta őket. A jellem felismerésén kívül fontos a játék mint jellemképző. Az akaratos daczos gyerek alkalmazkodni kénytelen társai akaratahoz, mert különben kirekesztik. A féktelen, a korlátot nem ismerő, az elkényesztetett meghunyászkodik, mert megértetik vele erősebb társai, hogy kis köztársaságukban mindenki egyenlő jogu. A veszekedő hamar megfér, mert mindnyájával szemben találja magát. A büszke szerénynyé válik, mert mindenek fölött valónak hit tulajdonságai igaz értékükre szállnak le. A önzés helyett

kifejlődik a közös célra törekvés és az összetartás érzete. A félénk, a gyámoltalan a hasonlók társaságában felmelegszik s felfedezett erőinek, képességeinek érzetében bátorkodik. Nincs gyermek, de még felnőtt sem, kinek ne volna hajlama a játékhoz. A kicsinyeket az alkalom hiánya, a nagyokat pedig az u. n. czopf tartja eddig vissza a játéktól. Pedig a játék tiszta boldogságot kellemes önfeledséget szerez a pártolójának. A kinek ifjúsága nem volt játékos, annak nem is volt ifjúsága. A magánosan, játszó társak nélkül felnevelt gyermek Arany szerint az ifjúság szép kertjébe vaskorlátot nézett át.

Közüktatásügyi miniszterünk 1901. szeptember havában életbe léptette a kötelező játékdélutánokat — a gymnasium s a reáliskolák számára. Fél uton állt meg. Válogatás nélkül ki kell terjesztenie rendeletét minden iskolanemre, az elemi iskolától az egyetemig

Abban hogy a torna kötelező, már a maradiak is megnyugodtak, de abban, hogy a játék kötelező legyen némelyek megütköznek. Szerintük a játék fogalma kizárja a kötelezettséget. Nincs ok az aggodalomra, mert kevés olyan ember van, ki csupán azért mond le valamiről, a mi reá nézve határozottan kellemes, mert arra kötelezve van. A játék-délutánok kötelező kimondása a szülőkre való tekintetből kívánatos, mert a szülő igen félti csemetéjét a játékkal járó kockázattól. Merni azonban kell, mert a ki semmit sem akar kockáztatni, annak nemcsak játszani, de vasuton, tengeren utazni sem szabad, hisz Damokles kardja még a tetőről lecsuszó hó alakjában is fejünk fölött lebeg.

A játéknak őshazája Anglia. Magyar ifjúságunk játékeinak megválasztásánál azonban nem tudom jó lélekkel példaképpül ajánlani. Nekünk magyaroknak eredeti, a mi vérünkhöz nőtt játékaink vannak. Sajnos mai fiatalságunknak nem adtunk elég alkalmat arra, hogy azt tőlünk eltanulják, tovább fejleszszék. Mulasztást követünk el. Megszünik azonban mulasztásunk hiba lenni, ha jóvá tesszük. Deák Fácencz a haza bölcse lélekkel játszott a pozsonyi országgyűlésen. Már akkor akadt, a ki megróttá „e nem komoly emberhez illő foglalkozásért.“ Deák azonban kivágta magát: „Tudják meg, hogy a törvényhozók is emberek.“ Széchenyi meg kigunyolta azokat, kik külömbnek képzelik magukat amiatt, hogy nem tudnak lapdázni, korcsolyázni stb.

A művelt magyar közönség sokat tanul a szép-irodalomból, a történelemből s ujabban a természetrajzból is, de sajnálattal kell beismernünk. hogy igen keveset az egészség fentartásáról és annak biztosításáról. Az egészséget sok csak akkor tudja becsülni, a mikor elvesztette, a mikor orvosra hiába vesződik annak visszaállításán. Olyan kincs az egészség, mely nélkül boldogság, megelégedés elő nem fordulhat. E kincset nem csak elveszteni lehet, de rendszeres tornázás által megszerezni s nagyítani is. Fogjunk hát munkához!

Orbán Nándor.

Jegyzetek egy ülés határozataihoz*.

1902. december 30.

Az osztrák athletikai sporthbizottság legutóbb tartott ülésén többek közt a következő ránk nézve érdekes határozatokat hozta:

Rekordok 1903. január 1-től kezdődőleg vizsgáltnak meg és hitelesítettnek. Az összes eddig elért rekordok meg nem történtnek tekintetnek, mivel nagyjára hamisak és hitelt nem érdemlők. Kivételt Fóthi Nándor (Nemzeti T. E.) világrekordja képez, mely tavaly nyáron éretelt el egy tízotsági tag jelenlétében s mely újbóli vizsgálat alá veendő s ennek eredménye a verseny-jegyzőkönyvvel egyetemben a bizottság elé terjesztendő.

Az osztrák athletikai sportkörök megkomolyodásának jelét látjuk ezen határozatban s ők maguk is restelni látszanak ama abszurd eredményeket, melyeket közepes kvalitású versenyzők különösen futásban (rövid táv) elértek. Nem egyszer történt meg, hogy oly versenyzők, kiket hazai futóink legjobbjai jó pályán pocskul megvertek, Bécsben világrekordot megközelítő eredményeket értek el oly futópályán, mely cross country futásra alkalmas lehet, de 100 yardoshoz hasonló versenyeknek nem konveniál. De nem csak a futás, hanem diszkoszvetés, súlydobás-versenyek eredményei nevetésesek voltak a szakértő sportférjak előtt, s versenyzőink hazajövet szinte restelkedve vallották be, hogy Bécsben világrekordokat meghaladó eredményeket mértek nekik, a melyben igazán ártatlanoknak érezték magukat. Hogy Fóthi rekordjával kivételt tettek, az — nézetünk szerint — szinte természetes, mert Fóthi nem csak Bécsben, hanem néhány héttel azután Budapesten is a B. T. C. nemzetközi meetingjén, s Pozsonyban hasonló eredményeket ért el. E határozatban nem annyira a magyarokkal szembeni loyaltás nyilvánul, mint a sovinizmus, mert büszkéek arra, hogy ha már nem is osztrák ember, de osztrák egylet versenyén lett a diszkoszvetés világrekordjának kolosszális eredménye megteremtve.

A bizottság egy másik határozata értelmében átír a német és a magyar athletikai sporthatósághoz, azon czélból, hogy sportszerűtlen és a sport ellen vétő egyesületek kölcsönös megállapodás szerint boykottáltassanak.

E határozat korrektsége és észszerűsége ellen senkinek kifogása nem lehet, s nyilván a „Sport Favorit“-hoz hasonló szellemű egyesületek ellen hozatott. (A prágai egyesület ugyanis tavaly nyáron nemzetközi versenyt irt ki csakis német versenyzők számára. Utólag meggondolta magát s magyar versenyzőket is meghívott meetingjére, mely elhatározását azonban nem tudatta a bécsi egyletekkel Ezek versenyzői pedig nagy anyagi áldozatok árán Prágába utaztak s nagy lett a meglepetésök, mikor a biztos győzelem reményében

állottak a starthoz s a magyar versenyzőket ellenfelökü látták, s természetesen tőlük veseséget is szenvedtek. Van azonban a határozatra nézve nekünk némi aggályunk s az arra vonatkozik: vajjon melyik sporthatóságra gondolnak tulajdonképen a bécsiek.

Magyarországon ez idő szerint két szövetség is foglalkozik az athletikával — a Magyar Athletikai Szövetség, mely azonban inkább csak papíron létezik és melybe alig néhány egylet tartozik — és a Magyar Tornaegyletek Országos Szövetsége, melynek kebelében van a tisztán tornázással foglalkozó egyleteken kívül athletikai egyleteink legnagyobb része is.

Nem árthatna tehát, ha a bécsi sporthatóság idején felvilágosíttatnék arról hogy ez ügyben a magyar torna-és athletikai egyletek zömét magába foglaló Torna-Szövetséghez forduljon.

A bécsi sportbizottság legutolsó határozata érinti tulajdonképen versenyzőinket a legkedvezőtlenebbul, vagy — a hogy vesszük — legkedvezőbben. Megállapították ugyanis, hogy *a jövőben rendezendő városi, tartományi vagy országos bajnokságokon csak azok vehetnek részt, kik legalább 3 hónapja az illető város tartomány vagy ország lakosai.*

E határozattal nyilván elejét akarják venni annak, hogy a magyar athleták garmadába söpörjék az osztrák bajnokságokat s elkerültessék azon nonszens, hogy magyar lakos legyen pl. okáért Ausztria bajnoka. Arra nézve, hogy valamely ország bajnoka lehet-e idegen versenyző vagy nem, nagyon eltérőek a vélemények. Sokan helyesnek tartják a versenyek nemzetközi voltát, de csakis a praktikusság szempontjából, mert nagy czimek elnyeréseért idegen versenyző részvételére, izgatottabb küzdelmekre s ezzel jó reklámcsinálásra lehet az illető egyleteknek kilátásuk.

Az ország bajnoksági küzdelmeinek nemzetközi volta azonban nemcsak érdekességet, hanem értéket is tulajdonít az ily győzelmeknek s természetesen sokkal szebb és megbecsülendőbb ama bajnokság, mely nemzetközi verseny hatalmas konkurrencziájában küzdött ki.

Az észszerűség azonban ama felfogás mellett szól, hogy az ország bajnoka csakis az illető ország állandó lakosa lehet, hiszen maga a cím is ezt fejezi ki leginkább. Versenyzőink egy részét — a közepes tehetségűeket különösen kellemetlenül fogja érinteni a bécsi határozat, mert így ki van zárva annak lehetősége, hogy ha már itthon a hatalmas konkurrenczia mellett nem tudnak bajnoksághoz jutni, potyán szert tehetnek ilyenre egy bécsi utazással járó csekély anyagi áldozatok révén. Igaz ugyan, hogy ily versenyzéssel a bécsi egyletnek jó reklámczégeről szolgálnak s alkalmuk van jókora adag bécsi neveletlenséget és ripókséget zsebre vágni: de a bajnokság elnyerése érdekében szívesen eltűrték a bécsi bánásmódot azok, kiknek az önérzet nem tulajdonuk. Az önérzetesebb és tehetségesebb versenyzők azt hiszem örülni fognak a bécsieknek tisztán ellenünk irányuló határozatainak, mert ezzel nem csak a bajnoki versenyek-

* E figyelemre méltó cikk felfogását minden tekintetben helyesljük. Szerk.

ról, hanem egyéb küzdelmekről is távol maradnak és így éppen a bécsiék jóvoltából nem lesznek kitéve az osztrák „sportlarsak” megszokott kvalifikálhatlan fogadtatásának és a versenyeken tapasztalt sportszerűtlen bánásmódjának.

Sport-Világ.

Különfélék.

Budapesti (Budai) Torna Egylet jégpályáján 1903. évi február hó 2-án, délután 3 órakor, országos jellegű nyílt korcsolya-versenyt rendez, melynek feltételei a következők:

A versenyek helye a Budapesti (Budai) Torna-Egylet 9200 m² területi jégpályája (II, Széna-tér), két 180 foku 25 m. sugaru görbülettel készített 300 m. hosszú, mintegy 10 m. széles kerülék alakú egyszerű futópályával.

A versenyeken a Budapesti Korcsolyázó-Egylet versenyszabályai irányadók.

A versenyek nemei:

1. Sikverseny 500 m.-re.
2. Sikverseny 5000 m.-re.
3. Ifjúsági műverseny.
4. Akadály verseny 300 m.-re négy akadálylyal.
5. Műverseny.

A sikversenyekben a pályázók lehetőleg együttesen indíttatnak.

Az akadályok 60 cm. magas és felül 30 cm. széles hógátak.

Az ifjúsági műverseny előírt gyakorlatai a versenyszabályokhoz csatolt kimutatás 1., 2., 3., 5a. és b., 7., 9a és b., 10. és 11. jelzetű gyakorlatai. Elérhető legnagyobb pontszám 50.

A szabad műkorcsolyázásra minden versenyzőnek 3—3 percz áll rendelkezésre, a sokszorosító szám az ifjúsági versenynél 3, a felnőtteknél 6. Elérhető legnagyobb pontszám 30, illetőleg 60.

Az ifjúsági műverseny egyleti zárt verseny. A többi versenyszámok nyílt versenyek minden felnőtt magyar amatour-korcsolyázó számára.

Az ifjúsági műversenyben csakis 12—16 éves kö-zépiskolai tanulók vehetnek részt; nevezésük azonban csak akkor fogadtatik el, ha a néhány nappal a verseny előtt tartandó minősítő előversenyen versenyképesnek találtatnak.

Tét a felnőttek versenyein (1., 2., 4. és 5. szám személyenként és versenyszámonként 2 korona.

Az ifjúsági műversenyben résztvevők tétet nem fizetnek.

Nevezési határidő 1903. évi január 29-én esti 7 óra.

Dijak a felnőttek versenyein a Budapesti (Budai) Torna-Egylet nagy ezüst-, kis ezüst-, nagy bronz- és kis bronz érme; továbbá a 2. és 4. számú verseny győztesének tiszteletdíj.

Az ifjúsági műverseny díjai kis ezüst-, nagy bronz- és kis bronz érme.

Kerékpár a hadseregben. A Gérárd-féle összehajtható kerékpárral felszerelt francia kerékpárosokat nemrégiben egy gyakorlaton kipróbálták. A Vouziersben állomásozó 4-ik vértesezred parancsot kapott, hogy a szedáni helyőrséghez tartozó egyik kerékpáros századdal együtt egy 10 kilométer széles terepszakaszt biztosítson. A kerékpáros század reggel 7 órakor, miután 32 kilométernyi utat megtett, az ezrednél jelentkezett, mely egy kerékpáros szakaszt azonnal előre küldött hogy egy 12 kilométernyire fekvő állást foglaljon el. A szakasz a kijelölt helyet 40 percz alatt elérte. A többi szakaszokat más helységek elfoglalására rendelték. Nemsokára feltűnt egy ellenséges lovasdandár, melynek további előnyomulását a kerékpárosok tüzelése megakasztotta. Ezalatt egy fél kerékpáros szakaszt kiküldtek az ellenség oldalába. A kerékpárosok gépükkel a hátukon egy erdőből meglepően kitörtek és egy gyalog tüzharc-hoz lóról szállt lovas-század visszahagyott lovait vették tüzüik alá. Az eredmény kedvező volt, mert a döntnökök kimondották, hogy a kerékpáros század segítségével sikerült egy lovas-ezrednek egy egész dandárt feladatának végrehajtásában megakasztani. A „La France militaire” arra inti az illető köröket, hogy ne következtessék ebből az egy esetből azt, hogy Keszler tábornok nézete most már meg van döntve. Keszler tábornok ugyanis ezeket írta egyik véleményes jelentésében: A kerékpáros tulságosan függ a jó utaktól, semhogy a lovasságot mindenütt és mindentüvé követhetné: ahol vége az utaknak, ott vége a működésének; ekkor a lovasságnak kell átvenni a felderítő szolgálatot. A hadügyi kormányzat mostanában tárgyalásokat folytat a törvényszékekkel és közigazgatási hivatalokkal az iránt, hogy több lovas csendőrdandárt (szakasz) kerékpáros csendőrdandárokká változtassanak. A mit ez intézkedésekkel megtakarítanak, azt arra fordítanak, hogy a gyalogcsendőröket az erre alkalmas vidékeken kerékpárossal látnák el.

„L. A. k.”

Ferenczvárosi Torna-Club I. 4 : 0 győz a Fővárosi Torna-Club I' ellen.

1903. január 18.

A két csapatnak ez már második találkozója volt. Első ízben 5 : 2 győzött a ferenczvárosi csapat. Mindkét eredmény szép fényt vet a Föv. T. C.-ra és reményt nyujthat neki az idei II. oszt. bajnoki mérkőzésekre, melyekben az idén fog először szerepelni. Igaz, hogy a Ferenczvárosi T. C. most szerepelt csapatából olyan csatárok hiányoztak, mint Braun, Feketeházy, Pokorny és Novotny s ez volt az oka, hogy az első félidőben három, a másodikban pedig plane csak egy goalt értek el a Ferenczvárosiak. Biró Löwenrosen K. (T. S. E.) volt

B. T. C. I. 7 : 1 győz a B. T. C. II. ellen.

A két csapatnak decemberben elmaradt mérkőzése mult vasárnapon került döntésre a magyaris verseny-pályán. Az öt-fokos hideg daczára szűk számú publikum

jelent meg s meglehetősen fair, érdekes mozzanatokban azonban nem épen gazdag mérkőzés szemlélésében volt része. Az I. csapat nem lévén teljes a második csapatból kölcsönözött játékosok pótolták a nagy crackeket még pedig elég szép sikerrel. A II. csapat aránylag szebben játszott; védelme határozottan energikusabban állott ellen mint az első csapaté, s hogy mégis 7 goal-kaptak, az annak tulajdonítható, hogy az első csapat öt forwarea ezúttal igen szép összjátékokot produkált s ezzel kirerítette ellenfelét. A két kapuban két kiváló goalkeper játszott. Az első csapatében Sellő sok jelét adta kjtünő képességeinek. A II. csapat kapujában védő Alpar megmentett a mi menthető volt. Nélküle csak vereséggel végződött volna a II. csapat szereplése. A II. csapatban az újabb erők közül feltűnt Sasa centrehalf nyugot és agilis játékaival, továbbá a forwardssor, mely czéltudatos összjátékaival sok munkát adott ellenfele védelmének. Az első csapatban Pálfay a back szerepében elég jól állta meg helyét, míg Kurucznak inkább a halvesorban volna helye. Az első félidő 3 : 1, a második félidő 4 : 0 eredménnyel zárult az első csapat javára, mely eredmény azonban semmiképen sem fejezi a két csapat erődifferenciáját, lévén az első csapatnak több szerencséje a goal előtti küzdelemben a második csapaténál.

Az Aradi Torna-Egyesület választmánya azon kérelemmel fordult a M. O. Tornaegyletek Szövetségéhez, hogy a VII-ik országos Torna-ünnepély 1904-ben Aradon tartassék, mely ünnepély érdekes mozzanattal Jesz kapcsolatban. Arad ekkor ünnepli a torna-egyesület fennállásának negyedszázados évfordulóját.

Az Aradi Torna-egylet kérelmére a M. O. T. E. Szövetsége mult évi december hó 28-án kelt levelével következőleg válaszolt :

Tekintetes elnökség !

A folyó évi december hó 3-án tartott választmányi ülésünkből kifolyólag 170/1902. szám alatt hozánk intézett kérelmükre válaszolva, van szerencsém értesite, hogy Igazgató Bizottságunk azt a folyó hó 16-án tartott ülésében tárgyalván, elhatározta, hogy — bár több vidéki tagegylet által felkérettet az 1904. évben tartandó VII-ik szövetségi országos torna ünnepély rendezésének átengedésére, tekintettel az Aradi Torna-Egyesület szép és dicsőséges multjára, tekintettel jubiláris ünnepélyére, tekintettel végül és különösen azon tántorithatatlan hűségre, melylyel mindenkoron az Országos Torna-Szövetség ügye irént viseltetett — az 1904. évben tartandó VII. országos szövetségi torna-ünnepély tartassék meg Aradan s ezen ünnepély rendezése iránt az Aradi Torna-Egyesületnek benyújtott ajánlata fogadtassék el.

Midőn Igazgató Bizottságunk eme határoza áról a Tekintetes Elnökséget örömmel értesitjük, maradunk kartársi üdvözllettel: dr. *Berzeviczy Albert*, val. belső titkos tanácsos, szövetségi elnök. *Jász Géza* szövetségi titkár.

Davosi korcsolya-versenyek. Davosban döntésre került nemzetközi versenyeken egy magyar korcsolyázó, Manno Miltiades egyik leguniverzálisabb tehetségű versenyzőnk is résztvett, még pedig jelentékeny sikerrel. Az 500 m.-es futásban második lett ugyan Gundersen mögött, de legyőzte Francia-, Holland- és Angolország kiküldött képviselőit. A részletes eredmények a következők voltak :

Nemzetközi verseny.

500 m. 1. Gundersen (Christiania) 47²/₅" (világrekord 45¹/₅").

2. Manno (Budapest) 49¹/₅".

3. de Stoppani (Paris) 50⁴/₅".

Helyezetlenek : Bouma (Hollandia) Bezemer (Hollandia), Edginton (London), de Koning (Amsterdam)

5000 m. 1. Gundersen 9'13¹/₅" (világrekord 8'37³/₅").

2. Koning 9'32³/₅".

3. de Stoppani 9'36²/₅".

Helyezetlenek : Manno, Bouma, Bezemer, Edginton.

10.000 m. 1. de Koning 19'12⁴/₅".

2. Gundersen 19'14³/₅".

Bezemer 19'47⁴/₅".

E versenyeken remélték az 500 m.-es világrekord megdöntését, mert Gundersen kondíciájáról meséket regéltek. Gundersen remekül futott ugyan, de mégis elmaradt az egy hónappal ezelőtt Dammenben (Norvégia) teremtett világrekordja mögött.

Műkorcsolyázás.

Nemzetközi műkorcsolyázás :

1. Salchow. 2. Syers.

Salchow még nem érte el tavalyi remek kondícióját.

Nemzetközi páros műkorcsolyázás :

1. Szabó—Euler pár walkovernen.

A labdarugás büntetőjogi szempontból. A sportköröket kiválóan érdekelni fogja a budapesti királyi ügyészségnek alábbi határozata, melylyel egy szomorú végű labdarugás miatt indított pörben az eljárást megszüntette.

A *Budapesti Athletikai Club* és a *Törekvés Sport-Egyesület* tagjai 1902. évi május hónap 11-ik napján a ferencvárosi pályán mérköztek. A játéknál mint az egyik párt kapuvédője W. József szerepelt. D. Vilmos, ki mint csatár vett részt a játékban, a labdát a W. József által védett kapu felé irányított, gyors rohamában a kapussal összeütközött és e közben erős ütést vagy rugást kapott a hasba, hogy nyomban elesett. D. Vilmos az ütés következtében oly súlyos belső sérüléseket szenvedett, hogy harmadnapra meghalt. A királyi ügyészség, mint az „*Ügyvédek Lapja*“ írja, a következő megokolással szüntette meg a nyomozást :

„Semmi alap sincs arra a feltevésre, hogy W. szándékosan tört. D. Vilmos élete vagy testi épsége ellen. A nyomozásnak rá nézve legterhelőbb adataiból is csak annyit lehet megállapítani, hogy a verseny hevében nem tartotta be a játékszabályokat, nem oda és nem úgy rugott, a hová és a hogyan szabad rugni. A football játékos mindig ki van téve annak, hogy egy gyakorlalan vagy akár a legjobb játszótársnak helytelenül irányított rugása nem a labdát, hanem az ő bokáját vagy egyéb testrészét éri. Nagy izomerő, a rugékonyság és kitartás, a mit ez a játék megkíván, magával hozza hogy a fiatal emberek játszzák. Ez a körülmény és a versenyzéssel együtt járó izgalom pedig csak növeli a játékszabályok be nem tartásának és ezzel a sérülésnek esélyeit, a mint hogy mindennapi dolog, hogy a football-versenyeknek súlyos sebesültjei vannak. *A kik az ilyen játékokban résztvesznek azok járnak el gondatlanul.* Mindegyikük tudja, hogy játék közben minek van kitéve. A mikor közös egyetértéssel mégis játszanak, életüket és testi épségüket szolgáltatják ki egymás feltételezett ügyességének és nyugodtságának. Ezen a ponton megszűnik az élet és testi épség büntetőjogi védelme.“

S.—V.

Bajnoki birkozó verseny. A Magyar Testgyakorlók Köre által folyó évi február hó 1-én a Nemzeti Torna-Egylet helyiségében rendezendő országos bajnoki

birokversenyre már most számos nevezés érkezett, közte több vidéki versenyző részéről is és előrelátható, hogy a mai napra kitűzött nevezési zárlatig az összes hazai amatőr-birkózók jelentkezni fognak. A kör elnöksége remek szép tiszteletdíjakat ajánlott fel, de a legnagyobb feltűnést a gyönyörű kivitelű, értékes bajnoki öv foglalkeltetni, melyet Brüll Alfréd a lelkes sportbarát ajánlott fel. Minden jel arra mutat, hogy a M. T. M., mely az eddig elhanyagolt birkozó-sportot újra fellendíti, ezen legújabb versenyével teljes sikert fog aratni.

A Fővárosi Kerékpár-Egylet február hó 7-én a belvárosi Sas-kör összes helyiségeiben táncvigalmat rendez. A multság sikeresnek ígérkezik arra mutat az az érdeklődés, a melylyel sportkörökben a multság iránt viseltetnek. A multság védnöke Lum Károlyné, az egylet elnökének bájos és szeretetreméltó hitvese lesz. A zenét az I. m. kir. honvédezred zenekara szolgáltatja. A vigalmi bizottság ez úton is meghívja a társjegyleteket és sporttársakat.

Bécs város tanácsa már régebben elhatározta a külső nagy köruton nagyobb szabásu nyilvános kert, gyermek-játékhely és ifjusági játék térnek létesítését. A térség 50,000 m², tehát akkora mint a Stadtpark. Az összköltség 185,468 koronára rug. Tónak a létesítése is van tervbe véve, mely télen korcsolyázóhelyül szolgálhat. A játéktéren ruhatár is lesz. Jövő év szeptember elsején az egész telep már a nyilvános használatnak lesz átadva.

ÓVÁS!

Tudomásunkra jutott, hogy idegen gyárból származó oly pneumaticok vannak forgalomban, melyekre **védjegyhamisítás szándékával**

„Continental“

szó van bélyegezve.

Figyelmeztetjük t. vevőinket és a nagyközönséget, hogy a valódi

CONTINENTAL-PNEUMATIC

a gummiba préselt **sas** védjegyről ismerhető fel.

Egyszersmind kinyilatkoztatjuk, hogy feljelentéseket, melyek a védjegybitorlás felderítésére és megbüntetésére vezetnek, szívesen és busásan jutalmazunk.

Magyar ruggyantaárugyár részvénytársaság
Budapest.

Vivók körében

sensatiót kelt a gummiból készült, szabadalmazott

„Damascinus“-

kardmarkolat,

mely rugalmasságánál fogva **nem nyomja a kez-
zet, elhárítja a kard csúszását, megóvja a kez-
tyüt a kopástól.**

A cs. és kir. hadügyminiszterium 1522/1896. sz. rendeletével tanítási czélokra ajánlotta.

== Bármely kardra könnyen ráerősíthető. ==

Legtöbb államban szabadalmazva.

Viszontelárusítók kerestetnek.

Magyar ruggyantaárugyár részvénytársaság
BUDAPEST.